

זהר תקדוש

עם ביאור
הכתר והכבוד

פרשת ויחי • שכינה במערב

על ידי השכינה, מהו **'יִבְרָךְ יִשְׂרָאֵל'** - ואם כן מהו המכוון במשמעות הפסוק? ישראל הוא המברך, **אֱלֹא** - הביאור הוא, **יִשְׂרָאֵל קְדִישָׁא לָא יִבְרָךְ לְעַלְמָא** - ישראל הקדוש של מעלה שהוא 'זעיר אנפין' לא יברך את העולם, **אֱלֹא בִּּךְ דְּאִנְתּוּ בְּמַעְרְב** - אלא על ידי השכינה הנקראת 'בך', הנמצאת תמיד במערב, משום שהיא סמוכה ודבוקה ליסוד במקומו במערב, כמו שראינו בסדר הנסיקה המשמש שהוא מחנה השכינה היה סמוך למחנה אפרים, ומביא ראה וכתב **'אֲנִי אֵל שְׂדֵי פְּרָה וּרְבָה'** - כתוב בפסוק (שם לה יא) 'אני אל שדי', הסמיך הכתוב את שם א"ל לשם שד", לרמז שהמלכות הנקראת א"ל סמוכה ומתחברת עם היסוד הנקרא שד".

מוסיף ומבאר שהסיבה שיעקב הקדים לברך את אפרים, משום שראה את השכינה אצל אפרים.

אוליפנא דחמא עמיא שכינתא - למדנו שיעקב ראה עם אפרים את השכינה, והטעם לכך הוא כמו שביאר שהשכינה היא המלכות מחוברת עם אפרים שהוא היסוד, ו**כְּדִין אֲמַר בִּּךְ יִבְרָךְ יִשְׂרָאֵל לְאֻמֹּת** - ולכן אז בראתו את השכינה אמר 'בך יברך ישראל', **בִּּךְ יִבְרָךְ לְעַלְמָא** - על ידי השכינה מברך זעיר אנפין לכל העולם. ומקשה **וְהֵי אָנֹכִי חֲמָא** - כיצד ראה יעקב את השכינה, **וְהֵכְתִּיב וְעַיִן יִשְׂרָאֵל כְּבָדוֹ מִזֶּקֶן** לא יכל לראות 'וגו' - והרי כתוב (שם מח ט) ש'עיני ישראל כבדו' מרוב זקנותו ולא יכל לראות [וגם ברוח הקודש לא יכל לראות כמו שדרשו חז"ל (פסיקתא א) 'לא יוכל לראות' שנסתלקה ממנו רוח הקודש, ועוד שאין לומר שראה ברוח הקודש, שהרי משמע שיעקב איבנו ידע ממה שנזכר וראה בעיניו שהשכינה עמו ולא שנתגלה לו ברוח הקודש], **אֱלֹא** - אלא אין המכוון שראה בעיניו ממש, אלא שידע זאת והבין בעין השכל שהשכינה

על ראש אפרים, שהנה כשאל יעקב לישא את ידיו ולברכם **'שָׂפַל אֶת יָדָיו כְּתִיב** (שם פסוק יד) - כתוב ששיכל את ידיו [-הניחם באלכסון], ודורשים **מֵאֵי שְׂפַל'** - מה הוא לשון שיכל, שמשמעו שידי השכילו אותו, **אֱלֹא יִמְנָא הוּא זְקִיף** - אלא שהרים יעקב את יד ימינו כדי ליתנה על מנשה הבכור, **וְסָטִי לִיָּה שְׂכִינְתָא כָּלְפִי אַפְרַיִם** - והשכינה הסיטה את יד ימינו כלפי אפרים, **וְאַרְח רִיחָא דְשְׂכִינְתָא עַל רִישָׁיה** - והריח את ריח השכינה על ראשו של אפרים, **כְּדִין אֲמַר בִּּךְ יִבְרָךְ יִשְׂרָאֵל** - אז אמר 'בך יברך ישראל' כלומר 'זעיר אנפין' יברך את עם ישראל על ידי השכינה, **וְחֲמָא דַּאִהּוּ לְמַעְרַב** - וכן ראה שאפרים חונה במערב, ולכך בירכו כי **וְדָאֵי שְׂכִינְתָא בְּמַעְרַב** - ודאי עיקר מקום השראת השכינה הוא בצד מערב, ולכך הוא ראוי לברכה יותר משאר השבטים כי עיקר השראת השכינה במקום חנייתה.

מבאר שמקומה של השכינה הוא במערב בין צפון לדרום, כדי לקבל מהימין שבדרום ומהשמאל שבצפון, בסוד 'שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקי'.

וְהֵא אוֹקִימָא - והרי כבר העמדנו וביארנו שהטעם שמקום השכינה בצד מערב, **בְּגִין דְּלַהּוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם** - כדי שתהיה עומדת בין צד הגבורה שבצפון לצד החסד שבדרום, **וְלַאֲתַחְבְּרָא בְּגוֹפָא** - ועל ידי שמקבלת השפעות אלו יכולה להתחבר בגוף האילן [-דפירת התפארת], שהוא פרצוף 'זעיר אנפין' הנמצא למולה בצד מזרח, **וְלַמְּהוּי בְּזוּנְגָא חַד** - ובזה היא מזדווגת

מרשת במדבר עוסקת בסדר חנייתם של בני ישראל סביב המשכן, ומפורש בפסוקים שכן היה סדרם, דגל מחנה יהודה [השבטים החונים עמו] בצד מזרח, דגל מחנה ראובן בצד דרום, דגל מחנה אפרים בצד מערב, דגל מחנה דן בצד צפון, ובאמצע חניית המשכן ושבת לוי. סדר מסעם לפי הדגלים נכתב כאן בפרשה וכן בפרשת בהעלותך (י יא), בראשונה היו נוסעים דגל מחנה יהודה, ואחריו נוסעים דגל מחנה ראובן, ואחריו נסיעת שני דגלים אלו נסע המשכן ומחנה הלויים, ואחר המשכן נסעו דגל מחנה אפרים ודגל מחנה דן מאסף לכל המחנות. הווהר דורש את הפסוק 'ונסע אהל מחנה הלויים' ומבאר שהמשכן שעם מחנה הלויים הוא הנוסע בסמוך לדגל מחנה אפרים שבמערב, משום ששם שורה השכינה.

הקדמה: מובא בכתבי הארז"ל (שער הכונות קג ע"ד) שסדר ד' רוחות השמים הם כנגד ד' ספירות, חסד גבורה תפארת ויסוד. במאמר זה יבאר הענין ששכינה במערב משום שהשכינה שורה עם היסוד שבצד מערב, עוד מבואר בהמשך המאמר, שבהיותה במערב היא שוכנת בין דרום לצפון שהם חסד וגבורה, ומקבלת מהם את תיקוניה מצד ה'חסד' והגבורה' בסוד 'שמאלו תחת לראשי ימינו תחבקי'.

בסדר הדגלים שבפרשת במדבר כתוב (במדבר ב יז) **'וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם** בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כִּן יִסְעוּ אִישׁ עַל יְדוֹ לְדָגְלֵיהֶם' **וְגו'**, מבואר בפסוקים שאהל מועד נוסע בתוך המחנות, והיינו שלפניו נוסעים דגל מחנה יהודה ודגל מחנה ראובן, **לְבַתֵּר מְה** כְּתִיב - לאחר מכן, ממשיך הכתוב מי הוא הנוסע אחרון בסמוך לאהל מועד, **'וְנָסַע דָּגְל מַחֲנֵה אַפְרַיִם לְצַבְאוֹתָם יְמֵה'** (ראה שם פסוק יח) - דגל מחנה אפרים החונה בצד מערב נוסע אחרי אהל מועד, וטעם סמיכות זו **הֵינְנוּ מִשׁוֹם שְׂשִׁכִּינָה שְׂרוּיָה בְּמַעְרַב** - שהשכינה שורה במערב בצד של שבת אפרים שהוא ביסוד, ולכן נוסעת נסיעת אהל מועד מקום השכינה לנסיעת דגל מחנה אפרים, **וְאוֹקִמוּהָ** - וענין זה ששכינה במערב כבר העמדנו למעלה בפרשתנו (קיא).

לפי מה שביאר עתה שהשכינה היא אצל דגל מחנה אפרים, מוסיף לבאר הטעם שיעקב הקדים ברכת אפרים למנשה, משום שראה את השכינה על ראשו של אפרים. **בברכת יעקב לאפרים ומנשה, כְּתִיב** (בראשית מח ט), **'וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בִּּךְ יִבְרָךְ יִשְׂרָאֵל לְאֻמֹּת יִשְׁמָךְ אֱלֹהִים כַּאֲפְרַיִם וְכַמְנָשָׁה' וְגו'** - ופירוש הפסוק לפי פשוטו, שבני ישראל יברכו לבניהם בברכת 'שימך אלהים כאפרים וכמנשה', וכאן דורשו שהקדוש ברוך הוא מברך את ישראל על ידי השכינה, והנה בהמשך הפסוק כתוב **'וַיִּשָׂם אֶת אַפְרַיִם לְפָנָי מִנְשָׁה' וְגו'** - יעקב הקדים בברכתו את אפרים לפני מנשה, וגם הניח את ימינו על ראש אפרים ואת שמאלו על ראש מנשה, וכדי לבאר הענין מה ראה להקדים את אפרים מבאר תחילה את סוד הפסוק שפתח בו, **בִּּךְ יִבְרָךְ יִשְׂרָאֵל**, ודורש שמשמעותו שישאל מברך 'בך' דהיינו על ידך, ומפרש שהמברך הוא **יִשְׂרָאֵל סַבָּא** - זעיר אנפין הנקרא 'ישראל סבא', הוא מברך את ישראל על ידי השכינה הנקראת 'בך', שאי אפשר ל'זעיר אנפין' לברך את התחתונים אלא על ידי השכינה.

ומקשה על דרשה זו, **מֵאֵי קָא מְשַׁמַּע לָן** - מהיכן נשמע לנו מלשון הכתוב לומר כן - שפירש שישאל סבא [-זעיר אנפין] הוא המברך את השכינה, שמה כוננת הכתוב היא שעם ישראל הם שיתברכו בשכינה הנקראת 'בך', **אֱלֹא** - אלא הטעם שפרשנו ש'ישראל סבא' הוא המברך על ידי המלכות, כיון שבלשון הפסוק **בִּּךְ יִבְרָךְ יִשְׂרָאֵל לָא כְּתִיב** - שמשמעו שעם ישראל 'תברך' בך [-בשכינה], או **בִּּךְ יִבְרָךְ יִשְׂרָאֵל** - שפירושו שעם ישראל יברכו

עמו להיות כאחד. וצפון מקבלא לה תחות רישא - וצד צפון שהוא הגבורה הוא סוד זרוע שמאל שתחת לראשה, לקבל השפעת הגבורה, ודרום מחבקא לה - וצד דרום שהוא זרוע ימין [-החסד] מחבק לה, הדיא הוא דכתיב - וזה הוא סוד מה שכתוב בפסוק (שה"ש ב ו) 'שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני' - הרומז על הענין האמור, שמקבלת תחילה השפעה מצד השמאל [-הגבורה], ואחר כך מצד הימין [-החסד] כדי להכינה אל היחוד.

והא אוקיימנא ודאי - וזה גם כבר העמדנו למעלה (ק"ח), סוד ענין מטתו שלשלמה - שהוא הקב"ה [-זעיר אנפין] הנקרא שלמה כי הוא מלך שהשלום שלו, והוא נותן מיטתו שהיא המלכות בין צפון לדרום - כדי לקבל מצד דרום וצפון שהם ימין ושמאל את השפעת החסד והגבורה, ולאשתחבא בגופא - ועל ידי זה לחבר השכינה בזעיר אנפין שבמזרח, על ידי שדבוקה ביסוד שבקו אנפין, וקדין כללא חד - ואז זעיר אנפין והשכינה מתייחדים ונעשים לאחד, לאתברכא עלמא - לברך את העולמות התחתונים משפע היחוד בעולמות העליונים.

לעיל התבאר שהשכינה נמצאת במערב בין צפון לדרום שהם ימין ושמאל [-חסד וגבורה], ובה היא נתונה בין זרועותיו של 'זעיר אנפין' בעלה. ובמאמר זה יבואר שהו ענין אמירת 'תהלה לדוד' בשחרית ובמנחה, שעל ידי זה השכינה נתונה בין ימין ושמאל, ומתייחדת עם בעלה.

תנו - למדנו במסכת ברכות (ד:), כל האומר 'תהלה לדוד' (תהלים פרק קמ"ה) ג' פעמים בכל יומא - כל האומר מזמור 'תהלה לדוד' שלש פעמים בכל יום, והיינו פעם הראשונה בשחרית בתחילת פסוקי דזמרה, פעם שניה אחר תפילת שמונה עשרה, ופעם שלישית במנחה קודם תפילת שמונה עשרה, והאומרה ג' פעמים אלו מובטח לו שהוא בן העולם הבא - שבזה מתקן את השכינה ליחוד כמו שיבואר, והא אוקיימנא - וכמו שהעמדנו שסוד אמירת ג' פעמים תהלה לדוד הוא בגין לזווגא לה להאי תהלה - בשביל לזווג את אותה 'תהלה' שהיא המלכות, ולאשתחבא בכל יומא בין צפון לדרום - כדי שתימצא המלכות בכל יום בין צפון לדרום, וכמו שביאר למעלה שכאשר נתונה המלכות בין ימינו ושמאלו של זעיר אנפין היא מוכנה אל היחוד.

מבאר תחילה כי פעם הראשונה שאומר 'תהלה לדוד' בפסוקי דזמרה, וכן סדר ההללויה ושירת אז ישיר, הם קבלת עול מלכות שמים. אתי בר נש בצפרא - בא האדם בבוקר לסדר תפילתו, מקבל עליה עול מלכות שמים - מקבל על עצמו תחילה עול מלכות שמים, באינן תושבחה - באלה השבחים שבפסוקי דזמרה שעל ידם מקבל עול השכינה. דקאמר 'תהלה לדוד', וכלהו הללויה - שאומר מזמור 'תהלה לדוד' ואחר כך כל סדר ה'הללויה', דאינו סודיא דעשרה תושבחה - שהם סדר של עשרה שבחים דעשרה כתרין קדישין דשמא קדישא - של עשר הספירות היצירה של השם הקדוש הנקראים 'כתרים קדושים', ועשר הספירות נכללים במזמורים אלו, שמזמור 'הללויה הללי נפש' (תהלים קמ"ו) הוא במלכות, וכן שאר המזמורים לפי סדר הספירות, עד 'הללויה הללו אל בקדשו' (תהלים ק"ב) שהוא בג' ראשונות של היצירה, ובגין כך עשרה אינון הללויה - ומשום כן הם עשר פעמים 'הללויה', כמו שיבאר.

לבתר סיים בעשרה תושבחה - לבסוף מסיים במזמור 'הללו אל בקדשו' שיש בו עשרה שבחים, דאינון 'הללויה הללו אל בקדשו וגו', 'הללויהו ברכיע עזו וגו' - שהם עשרת הפעמים שנזכר 'הללויה' במזמור זה, ואף הם כנגד עשר ספירות היצירה, ושואל מאן אינון עשרה הללויה - מי הן העשר הללויה המוזכרות בפסוקי דזמרה, והא חמשה אינון - והרי יש בפסוקי דזמרה רק חמש מזמורים של 'הללויה', אלא - מה שנחשבים עשרה, משום שבחמשה פרקים אלו שרי שבחא בהללויה - מתחיל מזמור השבח בתיבת 'הללויה' וסיים בהללויה - ומסיים בתיבת 'הללויה', ועל ידי זה יש לנו במזמורים אלו עשרה פעמים תיבת 'הללויה' שהם כנגד עשר הספירות.

לבתר - אחר אמירת סדר ה'הללויה', עלויא דסדור שבחא - אומרים את המעולה שבסדר השבחים, ב'אז ישיר משה' (שמות טו א) - באמירת שירת 'אז ישיר משה', דאית ביה כלא - ששירה זו כוללת הכל, שיש בה שבח של קריעת ים סוף וגם שבח של לעתיד לבוא, ובדא מקבל עליה עול מלכותא קדישא - ובאמירת כל סדר השבחים הללו, ובאמירת אז ישיר הוא מקבל עליו עול מלכות הקדושה. נמצא שפעם הראשונה שאומרים 'תהלה לדוד' היא בסוד קבלת עול מלכות שמים.

אחר שביאר ענין אמירת 'תהלה לדוד' בפסוקי דזמרה שהיא קבלת עול מלכות שמים, מוסיף ומבאר שאומרים פעמים נוספות 'תהלה לדוד' בשחרית ובמנחה כדי לחבר המלכות ב'חסד' ו'גבורה', והוא כנתינת המיטה בין צפון לדרום.

לבתר - לאחר תפילת העמידה אומרים פעם שניה 'תהלה לדוד', ובה אשרי לה בחסד פסיומא דעלותא - משכין ומחבר את המלכות ב'חסד' בסיום תפילת שחרית, שתפילת שחרית תיקנה אברהם והיא במידת החסד, לאתקדשא ביה - להתקדש ולקבל השפעת מידת החסד, לבתר - לאחר מכן אומרים 'תהלה לדוד' בפעם השלישית, בצלותא דמנחה דגבורה תלייא - בתפילת המנחה שתלויה במידת הגבורה, ודינא שארי - והדין שורה אז, שזמן המנחה הוא זמן התעוררות הדינים. נמצא, שפעם הראשונה שאומרים בשחרית הוא קבלת עול מלכות שמים, ושני הפעמים שאומרים 'תהלה לדוד' בסיום שחרית ולפני מנחה הם ב'חסד' ו'גבורה', והוא בבחינת 'שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני', ובה ראויה השכינה ליחוד כמו שיפרש.

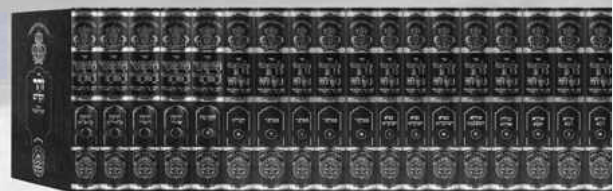
אשתכח בכל יומא - נמצא בכל יום על ידי שאומר ג' פעמים 'תהלה לדוד', דא משה - זאת המטה 'מטתו שלשלמה', היינו ספירת המלכות הנתקנת כל יום בסדר התפילות, דאתהיבית בין צפון לדרום - שניתנת בין צפון לדרום על ידי התפילות, ועל ידי זה היא ראויה לאשתחבא בזווגא דא בגופא דקא יאות - להתחבר בזווג זה בגוף האילן [-זעיר אנפין] כמו שראוי, שעל ידי שמקבלת מחסד וגבורה ראויה לזווג, ומאן דמסדר ומחבר לה בכל יומא כהאי גוונא - ומי שמסדר ומחבר את ספירת המלכות בכל יום בבעלה, בכך שמכוון לזה באמירת 'תהלה לדוד' ג' פעמים בכל יום, ודאי הוא בן העולם הבא - ודאי הוא בן העולם הבא, שהרי בכך מתקן ומכין את השכינה לזווג, ולכן שנינו 'כל האומר תהלה לדוד ג' פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא'.

נפשי צמאה לדעת כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" >

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66
 אר"ב: 0054-437-1718 (1718) אר"ב: 0176-8806-44-20
 להשיג כתיבות הספרים המובחרות